

NIGÉRIA

I. Az ország társadalmi-gazdasági helyzete, bilaterális kapcsolatok

1. Általános információk

Hivatalos megnevezés	Nigériai Szövetségi Köztársaság
Államforma	szövetségi köztársaság
Főváros	Abuja
Terület	923 768 km ²
Népesség	146 255 312 (2008)
Nemzetiségi megoszlás	Több mint 250 etnikai csoport, fontosabbak: hausa és fulani (29%), yoruba (21%), igbo/ibo (18%), ijaw (10%)
Vallási megoszlás	Muszlim (50%), katolikus (40%), törzsi (10%)
Hivatalos nyelv	angol
Klíma	egyenlítői, trópusi, sivatagi
Államfő	Umaru Musa YAR'ADUA
Miniszterelnök	Umaru Musa YAR'ADUA
Hivatalos pénznem (kód)	naira (NGN)
Jelentősebb városok	Lagos, Kaduna, Kano, Katsina, Calabar, Zaria, Ibaden

2. Főbb gazdasági mutatók, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Nigéria főbb gazdasági mutatói

		2006	2007	2008
A GDP értéke folyóáron	Mrd USD	142,2	126,7	220,3
A GDP növekedése változatlan áron	%	5,3	6,1	6,2
Egy főre jutó GDP folyó áron	USD/fő	600	n.a.	655
Infláció	%	9,2	6,5	10,6
Munkanélküliségi ráta	%	5,8	n.a.	n.a.
Folyó fizetési mérleg egyenlege	Mrd USD	12,6	14,6	7,7
Költségvetés egyenlege a GDP %-ában	%	n.a.	n.a.	12,2

Forrás: CIA The World Factbook

A Nigériai Szövetségi Köztársaság Afrika legnépesebb állama, amelyben több mint 250 etnikai népcsoport él. A 36 tagköztársaság saját parlamenttel rendelkezik. Gyakoriak az etnikai villongások és nagy a korrupció. Az 1999-ben elkezdődött demokratikus átalakulás elősegíti az ország gazdasági konszolidációját és külpolitikai kapcsolatainak fejlesztését.

A kőolajban gazdag Nigériát a politikai stabilitás hiánya, a korrupció és az elégtelen infrastruktúra jellemzi. 2000-től az IMF nyomására megkezdtek a banki szektor modernizálását, a privatizációt és bizonyos termékek (pl. energiahordozók) árának deregulációját. Az ország olajexportőr (az OPEC tagja); gazdasági teljesítménye és külkereskedelmi termékforgalma alapján Fekete-Afrika második legnagyobb piaca Dél-Afrika után. 2003-ban a kormány ambiciózus gazdasági reformprogramot hirdetett meg (a privatizáció felgyorsítása, az infrastruktúra fejlesztése, a szegénység mérséklése, vidékfejlesztés). 2005 végén a Párizsi Klub jóváhagyta a vele fennálló, mintegy 30 milliárd USD nigériai adósság 60 százalékának elengedését. Infrastruktúrájának erősen leromlott állapota fejlődésének legfőbb akadálya.

A gazdasági vezetés az állami források mellett a magántőke bevonását is szorgalmazza az infrastrukturális beruházásokba (a magántőke aránya a telekommunikáció kivételével az infrastruktúrában alacsony). Ugyancsak ösztönzik, hogy a helyi üzleti szféra bővítse kapcsolatait a nemzetközi tőkepiacokkal (a bevonható működő tőke források fokozása, a humánerőforrások fejlesztése).

2009-től a nemzeti kőolajipart és gázkitermelést (amelyet alapvetően befolyásol a veszélyes biztonsági helyzet a kitermelő területeken) is át kívánják szervezni: a jelenlegi nemzeti olajtársaság (MNPC) megszűnik, helyette öt, funkcionális szempontból elkülönülő profilú szervezet jön létre (új, kisebb nemzeti olajtársaság; energetikai felügyelet; szakmai felügyelet; vagyongazdálkodás; disztribúció). Külföldi vélemények szerint mindez a kapacitás-, a tőke- és a szakemberhiány miatt csak látszatmegoldás lehet az olajipar súlyos infrastrukturális problémái megoldásához. A földgázzal kapcsolatban a hazai felhasználást támogatják az export rovására (belföldi villamosenergia-termelés fokozása).

Az orosz Gazprom és a nigériai kőolaj- és gázkitermelő állami vállalat (NNPC) megállapodást írt alá: a Gazprom lehetőséget kap az óriási nigériai gázmezők kiaknázására. A megállapodás a közös feltárással, termeléssel és szállítással kapcsolatos projektek kivitelezését, valamint gázüzemű erőművek építését irányozza

elő. 2007-ben a Gazprom 14 milliárd USD-t fektetett be Nigériában, ez az összeg 2010-re 45 milliárd USD-re nő. A Gazprom vezetői szerint Afrika lépett elő az orosz vállalat első számú terjeszkedési célpontjává.

Az EU 2009-ben felajánlotta, kész a tervezett transz-szaharai gázvezeték építését 15 milliárd euróval támogatni (a finanszírozásba bekapcsolódna az Európai Fejlesztési Bank (EIB) is. Az EU jelezte, hogy kész közreműködni megvalósíthatósági tanulmány elkészítésében, valamint koordinációs szerepet játszani az érintett államok (Nigéria, Niger, Algéria) között (az algériai állami olajipari vállalat már közölte, kész támogatni konzorciumi formában a kezdeményezést). Az EU kezdeményezése mögött egyértelműen a Gazprom további térnyerésétől való félelem áll (az orosz cégóriás szintén anyagi támogatást helyezett kilátásba a 4300 km gázvezeték építéséhez).

2008-ban a bruttó állóeszköz-felhalmozás a GDP 21,4 százalékát, a nemzetközi tartalékok 72,0 milliárd USD-t, a külső adósság 9,1 milliárd USD-t ért el. A külföldi működő-tőke állomány Nigériában 35,5 milliárd USD-t, míg a nigériai külföldön 12,8 milliárd USD-t tett ki.

A GDP előállításából a mezőgazdaság 18 százalékkal, az ipar 51 százalékkal, a szolgáltató szektor 31 százalékkal részesedik. Az aktív keresőképeselek 70 százalékát az agrárszektor, 10 százalékát az ipar, 20 százalékát a szolgáltatások foglalkoztatják. A mezőgazdaság főbb termékei: kakaó, pálmaolaj, húsfélék, gumi, dió, rizs, köles. A kőolaj-kitermelés a GDP 23 százalékát, az állami bevételek 65 százalékát és az összexport 95 százalékát (napi 2,5 milliárd hordó) adja. Az ipar más, fontosabb termékei: cink, kolumbit, feldolgozott gumi és fa, gyapot, textíliák, műtrágya, kerámiák, lábbelik. Abszolút prioritást élvez a villamosenergia-ellátás (a 3000 MW-os termelési szint 6000 MW-ra emelése), hiszen 2008-ban az áramtermelés katasztrofálisan visszaesett (1000 MW-ra).

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek, főbb import termékek

Nigéria külkereskedelmi forgalma

		2006	2007	2008
Export	Milliárd USD	59,0	61,8	83,1
Import	Milliárd USD	25,1	30,3	46,4

Forrás: CIA The World Factbook

A kivitel 95 százaléka kőolaj és kőolaj-származék, a többi kakaó és gumi. 2008-ban az olajexport kieső bevételeit a nem-olaj kivitel jórészt ellensúlyozta. Főbb elhelyezési piacok: USA (52%), Brazília (9%), Spanyolország (8%). A behozatal főbb tételei gépek és járművek, vegyi anyagok, élelmiszerek. Főbb származási országok: Kína (11%), USA és Hollandia (8-8%), Kína (7%). A naira folyamatos értékvesztése ugyanakkor az importot gátolta. Az EU 2007-ben 6,5 milliárd eurós importot és 9,5 milliárd eurós exportot bonyolított le Nigériával.

2002-től a gazdasági vezetés számos kereskedelmi korlátozást vezetett be, az importtilalmi listát folyamatosan bővíti, a vámszintet növeli. 2005-ben az EU a kérdést a Kereskedelmi és Árutanács elé vitte, mert szerinte Nigéria ezekkel a lépésekkel megszegi a WTO tagságával járó kötelezettségeit. A lépés következtében 2007 végén megszűnt a WTO kivételezett elbánása a nigériai nem olajexport termékekre.

II. Magyarország és Nigéria bilaterális kapcsolatai, külkereskedelem, tőkeáramlás

A magyar – nigériai külkereskedelem áruszerkezete (M USD)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Összesen	192,8	115,7	0,0	0,3	192,8	115,4
Élelmiszer, ital, dohány	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nyersanyagok	0,7	3,0	-	0,1	0,7	3,0
Energiahordozók	2,0	0,2	-	-	2,0	0,2
Feldolgozott termékek	5,4	7,7	0,0	0,1,	5,4	7,6
Gépek, gépi berendezések	184,8	104,8	0,0	0,1	184,8	104,7

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2008-ban (%)

	INDEX (2008/2007)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	60,1	263,9	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	0,0	0,0	0,0	10,0
Nyersanyagok	428,6	0,0	2,7	30,0
Energiahordozók	10,0	-	0,0	-
Feldolgozott termékek	142,6	100,0	6,7	30,0
Gépek, gépi berendezések	56,7	100,0	90,6	30,0

Forrás: KSH

Nigéria Afrikában, a DAK után a legfontosabb elhelyezési piacunk volt 2008-ig. 2008-ban irodagép- és híradástechnikai berendezés eladásaink, a nemzetközi pénzügyi válság, a belpolitikai és belső gazdasági problémák, valamint az olajárak csökkenése következtében jelentősen visszaestek, így Egyiptom megelőzte. Kivitelünk legjelentősebb termékei: gépi berendezések, híradástechnikai berendezések, irodagépek, villamos gépek. Behozatalunk főként nyersanyagimportból áll.

2009 első hat hónapjában exportunk 90 százalékkal csökkent (ennek következtében afrikai kivitelünket tekintve Nigéria a kilencedik helyre csúszott vissza).

Az elmúlt években számos magyar export-üzletkötés jött létre, vagy áll előkészítés alatt (új villamosítási szerződés Kaduna állammal, faluvillamosítási projekt Zamfara és Yobe állammal, gabonasilók, kisbuszok és traktorok szállítása, a kadunai olajfinomító tenderének elnyerése 23 millió USD értékben, bányai kooperáció, transzformátorok, kábelek, távvezetékoszlopok és izzólámpák értékesítése, malomipari vállalkozás, vízkút-fúrás, mezőgazdaság, stb.).

A nigériai Kaduna tartományban működik két magyar vegyesvállalat: a DKG-East ITCC Kaduna (olajfinomító rekonstrukció), valamint az ITCC-Gazimpex (takarmánysilók, malmok, vízügyi-öntözési berendezések).